

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 276

TOLLHEGYEN.

— május 16.

(Sternberg) Sternberg igazságos ember. Azt jelentette ki a nemes gróf az osztrák birodalmi gyűlésen, hogy „Magyarország rossz napokban mindig Ausztriával tartott.” Ritka rokonszenves nyilatkozat a Luegerek hazájából s így köszönettel nyugtázzuk. Emeli a kijelentés becsét az a tény, hogy Sternberg gróf elősmert bizalmas embere Ferencz Ferdinánd trónörökösnek és így az a halvány reménység dereng bennünk, hogy Szent István koronájának várományosa sem áll távol a rokonszenves nyilatkozattól. — Más lapra tartozik, hogy Sternberg gróf a legádázabb kirohanásokat szokta intézni az uralkodó személye ellen. Ezek miatt „felségsértés” címén kikérték a rajkszráttól, ez pedig nem adta ki. És imé — nem verték szét a bécsi országgyűlést . . . az osztrák honvédséggel!

(Veszett nemzetiségi.) Veszett és vesztes nemzetiségi alak lehet Brebán ur, a Csákován elbukott román nemzetiségi jelölt. A „Götterhalte” zengése mellett vonultatta fel választóit, de nem használt neki a győnyörűsleges nótá, mert elbukott szépségesen. Megtanulják idővel a románok, hogy a „Götterhalte” nekik veszteségük, boldogulásra csak az „Isten áldd meg a magyart” nemzeti éneke vezérelheti.

(Hol a kitüntetés.) Ösmerjük annyira Balogh Ferenc tanárt, hogy nem áhítja a kitüntetésekét. — Hogy azonban jubileuma

alkalmával nem részesült a királyi elősmérés valamely jelében, annak hiányát ha ő nem, de mások nagyon is érzik. Mert ha a valódi érdem nem nyeri el az elősmérés megillető jutalmát, akkor nem az érdemes ember, hanem a kitüntetések vesztenek értékökből. — Ezt a hibát pótolni kell.

Építsünk víziutakat!

— A „Szabadság”-nak írta: **Dr. Török Emil**, a „Magyar Hajózási Egyesület” főtitkára. — május 16.

Politikai küzdelmekben bővelkedő, közgazdasági eredményekben sivar időszakot képez hazánk történetében a múlt év. Törvényhozásunk szünetelése folytán gazdasági életünk legerősebb tényezője, a legnagyobb munkaadó, az állam, beruházásainál csak az éppen el nem kerülhető és fentartást biztosító munkálatokat végeztette és a közvélemény figyelme, a nemzet szellemi és erkölcsi ereje a politikai harcok által szintén lekötvén lévén, majd minden vállalkozás szárnyszegetten hanyatlott alá. Az élet természetszerű folyamata, igaz, meg nem állott, de a fejlődés elmaradt. Már pedig, ha valahol, a gazdasági életben érvényes az a tétel, hogy a megállás azonos a hanyatlással. Es ha Európa majd minden államánál az elmúlt évben a gazdasági haladás hatalmas arányokban való emelkedését látjuk, akkor szorongó szívvel kell a jövőre gondolnunk, a mikor nekünk nemcsak a folyton fokozódó verseny természetes nehézségeit kell majd le-

küzdenünk, hanem mindenekelőtt a meddő évek mulasztásait kell helyrehoznunk.

Erre az árnyékkal telített sötét képre némi derűt vet mégis mezőgazdaságunk mult évi kedvező helyzete, mely a víziközlekedést is eléggé foglalkoztatta. Remélhető, hogy most, a normális viszonyok bekövetkeztével zászlónk alá gyűjthetjük és eszméinknek megnyerhetjük a közgazdasági élet összes számottevő elemeit.

És ezeknek támogatására nemcsak nekünk, akik bár a nemzet egyetemes gazdaságát szolgálva, mégis annak csak egyik ágazatával foglalkozunk behatóan, van szükségünk, de szüksége lesz erre mihamarább és a közel jövőben a nemzet összeségének is.

Éppen az az elzárkózás, melyet gazdasági tekintetben az egyes államoknál az utóbbi években tapasztalni alkalmunk van, minden nemzetet arra fog természetszerűen ösztönözni, hogy amennyire csak lehet, maga gondoskodjék összes szükségleteinek ellátásáról. De erre valamely nemzet csak úgy lesz képes, ha az előnyös termelés és az ipari feldolgozás feltételeit magának otthon megteremti. Ha ezt elmulasztja, az élet parancsoló követelményei a lakosságot a külföldi árura fogják utalni és a termelésében és iparában elmaradt állam minden vámsorompó dacára meg fog nyilni a többiek előtt. És ennek következménye az lesz, hogy a gazdaságilag erősebb terület elzárva marad ugyan a gyenge előtt, de az

Orvos és poéta.

A szenvedőknek bágyadt arca
Az elhaló, halk lehelet,
A tört sóhaj s a lelek harca
Ugy bántják, nyomják lelkemet.

S éjjel, ha lámpám alig lobban,
S a földre néma csend terül,
Fájó, kesergő, bus dalokban
Szállnak fel lelkem mélyibül.

A „Szabadság”-nak írta:

Feleki Sándor.

Miss Lujzine.

Írta: **Sucházi Elemér.***

Óriási nagy ponyvasátor termett egy napon a város egyik külső piacán, honnan félelmetes ordítás és állatlóság hallatszott időnként, megremegtetve a levegőt.

Allatsereglet volt.

Szines plakátokon arasznyi betűkkel hirdették, hogy Miss Lujzine az oroszánok ketrecében bámulatos produktiókat végez.

* A szerzőnek, most megjelent „Tárcák” c. kötetéből.

A kíváncsiság engem is odaűzött a nagy zöld sátorhoz.

Bementem.

A bejáratnál egy feltűnő szép, szőke hölgy szedte a jegyeket s mosolyogva kínálgatta az állatok katalógusát.

A katalógus csak tíz kracár volt, de a mosoly, az határozottan többet ért.

Vettem egy katalógust s hosszasan fizettem, mialatt tekintetemmel majd elnyeltem a szép leányt.

Elballagtam a ketrecek előtt.

Éhes oroszánok türelmetlenül csapkodva farkaikkal, járkálták körül szűk börtönüket.

A szomszéd kocsiban egy medve és egy hiéna voltak egyfövé zárva. Mindketten félték egymástól s folytonos ordításaikkal egész idegessé tettek.

Egyszerre nagy mozgás lett a publikum soraiban.

Mindenki az oroszánketrecek elé tolongott.

Kezdődött az előadás . . . Miss Lujzine feszes testszin trikóban, zöldes selyem zubbonykában megjelenik.

Mindenki őt nézi. Én is! Konstatálom, hogy valóban szép leány. Alig több 20 évesnél. Szép, komoly, kilejezéseljes csillogó

szemei, szabályos arca, kecsesen arányos, retek termete lebilincselé minden figyelmem.

Belép a ketreche, mire nagy robajjal kirántják a válaszfalat s a szép Miss ott a fenevadak között.

Megremegtem. Az általános felebaráti féltés mellett éreztem valami másat is. A szerelem féltését.

Már akkor szerelmes voltam belé.

Elragadó kecses szép alakját láttam csak magam előtt . . .

Az oroszánok engedetlenkedtek s a Miss kiss ostorával csapkodott feléjük, hogy engedelmességre kényszerítse őket . . .

Az előadás csakhamar véget ért.

Fölhangzott a taps és Miss Lujzine ismét künn volt a ketrecből.

Mily déleceg hölgy, — gondoltam s valami ellenállhatatlan vágy fogott el.

Nem bírtam magamon uralkodni s oda-siettem hogy gratuláljak neki bátorságáért.

Elsőrendű mosolylyal köszönte meg udvariaskodásom s aztán ellebegett.

Felesleges talán említenem, hogy minden nap végignézem Miss Lujzine produktióját s minden nap szerelmesebb lettem bele!

Az állatok már jól ismertek. A majomketrec legöregebb majmaitól a legfiata

utóbbi külön ellenszolgáltatás nélkül fogják áruikkal elárasztani az erősebb gazdasággal rendelkező országok.

Az előnyös termelés, az ipari feldolgozás és ezáltal a gazdasági fejlődés egyik nélkülözhetetlen tényezője az ország minden részére kiterjedő, szerves összefüggésben álló víziutálózat, melyen a nyers termékek és az ipari tevékenységre szükséges segédanyagok a feldolgozó telepre, a kész áruk pedig a fogyasztási helyre olcsón szállíthatók. Az a hajózható víziút, az a csatorna, melyen magyar hajó magyar árut visz, nemcsak az így mozgósítható termék könnyebb és jobb értékesíthetőségét, hanem azt is jelenti, hogy az ilyen víziúton ellátható területen a messzebb földről kerülő idegen áru, mely még vám alá is esik, nem igen fog tért foglalhatni.

De nem elegendő egymagában a víziút sem, hanem annak kellő kihasználásához az igényeknek megfelelő képes hajózásról is kell gondoskodni. Igyekezzünk azért mindig ennek a két fontos tényezőnek karöltve történő haladását elősegíteni. Minél nagyobb legyen a magyar víziutak száma és minél több hajós járja be azokat! Terjeszkedésre és érvényesülésre hivatott közgazdaságunk életfeltételei ezek, melyeknek szorgos istápolására a jövőben kétszeres erővel kell törekednünk.

Politikai hírek.

— **A király Budapesten.** Bécsből jelentik: a legújabb dispoziciók szerint a király e hónap 20-án délután öt órakor utazik el Bécsből Budapestre, ahol e hónap 24-ig marad. Ezen a napon az uralkodó Bruckba utazik, ahol csapatszemlét tart s 26-án délelőtt érkezik vissza Bécsbe.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

— május 16.

A tegnapi lefolyt képviselőválasztás eredménye nagy meglepetést keltett a politikai körökben, főképpen azért, mert a

labbig mind a rácsra ugrottak, mikor meg pillantottak.

Mindannyiszor egy „stanciel” mis-mást a mit ott árultak az etetők — osztottam szét köztük. A medve kitért szájával nézett rám, várva, hogy öblös torkába mikor dobok bele egy-egy aszalt szilvát.

A papagálynak mindig a tollában babraltam s már messziről kajdácolt, figyelmeztetve, nehogy elmulassam ez élvezetben részesíteni.

Szóval, szeretett az egész menagéria...

Hogy Miss Lujzine mily érzelmekkel iseltetett irántam, arról határozott fogalmat nem alkothattam magamnak, mert neki közvetlenül nem udvaroltam. Megelégedtem egyelőre azzal, hogy kedvence állatjai rokon-szenvét megnyerhettem.

Ő vele mindössze csak egyszer beszélhettem hosszasan.

Ez így történt:

Egy napon igen kevés publikum verődött össze s ő unatkozva dől a korláthoz, mikor beléptem. Köszöntém s pár szót hebegtem. A karján volt egy forradás.

Régebben egyik legvadabb tigris marcangoló össze.

Elbeszélte dallamos, édes hangján az esetet, miközben én azon ürügy alatt, hogy a sebhelyet nézem, megfogtam remek alko-

nemzetiségi jelöltek mindenütt elbuktak, ami bizonyítéka annak, hogy a nemzetiségi választók között is örvendetesen hódít a magyar állameszméhez való ragaszkodás. A tegnapi választásokkal a függetlenségi párt létszáma 247-re emelkedett; a még hátralevő választások után tehát biztosan el fogja érni a 252-t.

(Wekerle és a német barátság.)

A tegnapi minisztertanácsról nagyon kevés hír szivárgott ki. Annyit tudni vélnek politikai körökben, hogy a miniszterelnöknek az a jelentése, melyet bécsi útja eredményéről előterjesztett, igen kedvező benyomást tett a kormány tagjaira; főképen áll ez a miniszterelnök és a német nagykövet között lefolyt beszélgetésre, amelynek folyamán a német nagykövet újból kimutatta azoknak a rekvimincióknak alaptalanságát, amelyek mostanában a magyar sajtó egyrészében Németországgal szemben fölhangzottak.

(A sorozás.)

Politikai körökben most igen élénken foglalkoznak a sorozás kérdésével. A képviselők egy tekintélyes része arra akarja kéri a kormányt, hogy ne külön soroztassa az 1905. és 1906. évi hadköteleseket, hanem mind a két évi hadjuttalékot egyszerre vegye ki a mai három korosztályból, miután — számításuk szerint — az ez évi három korosztályból mindkét év hadjuttaléka fedezhető lenne s így azokra a hadkötelesekre, akik tavaly a harmadik korosztályban voltak s most már tulajdonképpen negyedik korosztályúak, nem kerülne sor. Ha ez a feltétel megfelel a valóságnak, akkor nincs kizárva a kivánság teljesítése; de ez csak az újonc törvényjavaslat tárgyalásánál, módosítás útján történhet meg.

(Főispánoknak kiszemelt képviselők.)

A tegnapi minisztertanácsban elintézték főispáni kinevezésekről az a hír, hogy Heves megye főispánjává csakugyan Szederkényi Nándort nevezik ki, Csongrád megye és Szeged város főispánjává pedig Kelemen Béla, a tápéi kerület képviselője lesz. Ha ez a hír megvalósul, akkor a függetlenségi-párt Egerben, Szederkényi helyére Kaas Ivor

tásu, hófehér, bársonyos szép karját. Egy percig tarthatott mindössze a boldogság. A másik percben már ott termett az apa! — Villámok szemeket vetett rám és a Missre. Én bennem elhűlt a vér. Agyamban félelmes gondolat szökött fel. Ha ő leányát oly könnyű szívvvel teszi kockára, mit tenne velem, ki teljesen idegen vagyok neki.

Egy mozdulatába kerülne és én az oroszlanok martaléka vagyok. — Megborzadtam.

Félve tekinték reá, majd a leányra...

Az apa végre megszólalt:

— Őn udvarol a leányomnak, mondá.

Tehát önnek célja van?

A cél mindig komoly szokott lenni, — de nem mindig tisztességes! Milyen az öné?

Nem voltam képes felelni.

Ő folytató:

— Napok óta látva, figyelem, hogy ön állandó látogatója seragletemnek.

— Kérem, szabadjegyem van, — mondtam majdnem suttogva.

— Ne zavarjon meg, — kiáltá. — Meg vagyok győződve, hogy nem az állatok miatt jön! Ön a leányom miatt jár ide.

— Boosánat, — az oroszlanért. — Igyekeztem a dolgot korrigálni.

(Vége köv.)

bárót, Tápén pedig Kelemen helyére Kovács Dénes lapsszerkesztőt lépteti föl.

(Kossuth meghívója.)

Kossuth Ferenc, a függetlenségi-párt elnöke, ma meghívókat küldött szét, amelyben a párt tagjait meghívja szombaton és vasárnap a Royal-szállóban tartandó értekezletre. A politikusok nagy érdeklődéssel tekintenek az értekezlet elé. Valószínű, hogy a párttagok megegyeznek minden függő kérdésben.

(Sándor Pál 48-as.)

Az idők ékesen szóló jele az a hír, hogy Sándor Pál, a Lipótváros képviselője, szintén belép a függetlenségi-pártba.

(Flume kormányzója.)

Elterjedt annak a hire, hogy a kormány Desseffy Emilnek ajánlotta fel a fumei kormányzóságot, a gróf azonban az állást nem fogadta el.

Egyházkerületi közgyűlés.

(Második nap.)

— május 16.

A tiszántúli ev. ref. e yházkerület ma folytatta tegnapi megkezdett tavaszi közgyűlését. Ma már eljött a közgyűlésre Szabolcska Mihály, a temesvári költőpap, eljött gróf Tisza István és György Endre is. A közgyűlés lefolyása igen élénk volt.

A közgyűlést jóval 9 óra után nyitotta meg gróf Dégenfeld József elnököl egyházkerületi főgondnok. A tegnapi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után dr. Tóth Károly a debreceni akadémia új tanára tette le az esküt.

A tárgysorozattól eltérőleg a főiskola igazgatótanácsának jelentéseit tárgyalák azután. Ennek során több nagyfontosságú ügy került tárgyalás alá.

A főiskolába a gázvilágítást vezetik be. Kallós Tivadar beregszászi lelkész javasolja, várjanak, míg Debrecenben villanyvilágítás lesz.

Az elnök azt feleli, hogy a villanyt a gázvilágítás mellett fogják behozni. A közgyűlés a gázt a főiskolai lakásszobákba is bevezetetti.

Azután Kiss Albert szólott. Nem helyesli az ilyen gazdálkodást. A főiskola alakítására a múlt évben megszavaztak 30 ezer koronát, amelyre azonban fedezet nem volt. Ezt a főgimn. tiszadadai ingatlanának terhére akarja fedezni a gazdasági bizottság. Szóló nem akarja, hogy ezt az ingatlant eladják, hanem egy másik alapról vegyen fel e célra az igazgatótanács kölcsönt, mit az alapítványnak apránként visszafizet.

Márk Endre cáfolja Kiss Albert szavait. Gróf Tisza István bábotan foglalkozik a főiskola költségvetésével s több pontot kifogásol. Reflektál a Kiss Albert indítványára és helyesli azt, de nem bolygat olyan dolgot, mely már a bizottság torturáján keresztül ment.

Kiss Albert felvilágosító szavai után dr. Ferenczy Gyula akadémia igazgató szólalt fel s a bizottság javaslatát ajánlja elfogadásra. Hasonló értelemben szólal fel Karai Sándor tanár is.

György Endre felszólalása után Tisza István gróf az igazgatótanácstól újabb indítványt kér még a közgyűlésre.

A költségvetést különben még többen tették bírálat tárgyává. — Végül az elnök összegezte a felszólalásokat, majd pontonként elfogadták a főiskolai igazgatótanácsnak a jövő fölévre előterjesztett költségvetését. A tiszadadai birtok megterhelhetetése vonatkozásig Tisza István gróf halasztási indítványát fogadták el a tanácsi javaslattal szemben.

A debreceni főiskolának tudvalevőleg Tiszadada határában kétezer hold birtoka van. Ez jelenleg keveset jövedelmezvén, indítványozza az igazgatótanács, hogy a birtokot adják el.

Uray Imre ellene van az eladásnak. Ő ragaszkodik a földhöz, a melyet megszerzett a főiskola és a mely mindig biztosabb akármilyen értékpapírnál.

Dombó Lajos: Ő is ragaszkodik a meglévő földhöz, mert ez a legbiztosabb alap. Adják ugy bérbe nyilvános árverésen, hogy a birtok kellő jövedelmet hajtson. Többek felszólalása után beszél gróf Tisza István. Az a véleménye, hogy a távolabbi jövőnek biztosítása kell, hogy a közgyűlés előtt legyen.

A főiskola magasztos feladatának betölthetőségét csakis úgy biztosíthatja az egyházkerület, ha anyagiakban biztosítja a főiskola jövőjét. Szólvá azután azt bizonyítja, hogy a birtok helyes bérletadásával fokozni lehet a jövedelmet. Széles alapon fejtegeti, hogy a másfél millió korona eladási árnak leendő jövedelmezését biztosítva nem látja. Csak a birtok helyes kihasználásával lehet a jövedelmet fokozni és biztosítani.

György Endre bizonyítja, hogy még ha a birtok eladásából befolyt összeg csak öt százalékot jövedelmezne is, az is biztosabb, mint a földnek változó jövedelme. A birtok eladása mellett van.

Uray Imre él a zárósó jogával. Ha a dadai birtok megmarad, biztosítékot lát abban, hogy a debreceni főiskola mindig hatalmas vára marad a protestantizmusnak. A tanári kar pedig ne óhajtja azt a takarékpénztárt, hanem a mostani 60 ezer koronával elégedjék meg.

Ferenczy Gyula reflektál Uray beszédére, majd az elnök az eladás mellett beszél, mert szerinte a bizottságok visszás helyzetbe kerülnek, ha a birtokot el nem adják.

A közgyűlés nagy többséggel hozott határozatával kimondotta, hogy a tiszadadai kétezer holdas birtokát nem adja el, hanem intézkedik annak célszerűbb kihasználása iránt.

Eröss Lajos folytatta a hosszú, széles alapra kiterjedt vita után az igazgatótanács előterjesztéseit. Ennek során a jogakadémián kollokviumai keltettek vitát. Az előadói javaslat az volt, hogy a joghallgatókra olyanra súlyos kollokviumokat törüljék el egyes tantárgyaknak.

Balogh Ferenc azt javasolja, hogy csak a III. és IV. évre vonatkozólag törüljék el.

Papp Tibor halasztási indítványt tett, majd Sass Béla szólalt fel.

Balogh Ferenc visszavonja indítványát és csatlakozik Papp Tibor indítványához, hogy időt nyerjenek az egyházkerületnek máramarosszigeti jogakadémiájával való tanácskozására.

Ferenczy Gyula bírálja a felszólalásokat, majd György Endre hasonlítja össze a magyar nevelést az angollal és szabadabb nevelést óhajt.

Papp Tibornak, a máramarosszigeti jogakadémia igazgatójának amaz indítványát fogadják el, mely szerint meghallgatják a kollokviumok eltörlése tárgyában a szigeti akadémiát is.

Egymásután fogadták el azután az akadémia igazgató jelentéseit. A főjegyző bejelenti, hogy Csiky Lajos akadémiai tanár elállván attól a tervétől, hogy a debreceni egyetem érdekében amerikai körutra menjen, egy évi szabadságáról lemond. Tudomásul szolgál.

Debrecen város két bölcsészeti tanszékre alapítványt tett. Az igazgatóság e két tanszékot a magyar nyelvészet s irodalomnak és a klasszika filológiának óhajtja szentelni. Az igazgatótanács javasolja, hogy a főiskola színvonalának emelése céljából szükségessé vált két bölcsészeti tanszék betöltésére az elnökség által irassa ki a közgyűlés pályázatát egyben átiratilag keresse meg Debrecen várost, hogy a két tanszékre megszavazott tízezer koronát folyósítsa.

Hosszu vita keletkezett e körül. A vita során heves összekocogás volt Uray Imre és Ferenczy Gyula között. Ferenczy ugyanis

Uray beszéd után felállott s többek között azt mondta, hogy a kultúra nélküli emberek érthető ellenszenvvel fogadják a kulturális dolgokat. Uray erre személyes kérdésben erélyesen visszautasítja Ferenczy célzatos mondását, kijelentve, hogy akkor lenne kultúra nélküli ember, ha a kulturát a Ferenczy Gyula keze alatt szerezte volna.

Végül elhatározták, hogy a két tanszék betöltésére kiírják a pályázatot.

Déli egy óra is elmúlt és még mindig az igazgatótanács előterjesztésénél tartottak.

Végre 2 óra után berekesztette az elnök a közgyűlést. A tárgysorozatnak még 90 pontja vár elintézésre, de le kell tárgyalni a 13 egyházmegye gazdasági dolgait is. A közgyűlés holnap is aligha ér véget.

Délutáni fél 3 órakor az elnök a közgyűlési tagok tisztelésére az „Arany bika” szálló dísztermében diszebedet adott.

A Fröbel-gyermek-egylet alapítványai.

Az alapító oklevelek jóváhagyása.

(Saját tudósítónkól.)

— május 16.

Sok éven, évtizedeken keresztül temérdek kiváló jótéteményt gyakorolt a Fröbel-gyermek-egylet. Az utolsó években, mikor már Debrecen városa igazán nagy áldozatokat hozott az iskoláztatás, a gyermeknevelés érdekében, a Fröbel-gyermek-egylet áldásos működését befejezettnek látta és beszüntette további működését.

Az egyesület, melynek élén magaluklásától fogva özv. Vargha Ferenecé elnöknő állott, az elnöknő fáradhatatlan buzgalma folytán szép vagyonra tett szert, amikor működését beszüntette, a legelső közgyűlésén kimondotta, hogy feloszlik. A feloszláskor az egyesületnek 25000 korona vagyona volt. Vagyonát az egyesület — mint ismeretes — jótékony célra hagyta.

Négy alapítványt létesített. Ezeknek egyike, a legnagyobb 20.000 korona, a debreceni siketnéma intézetnek jutott. A közgyűlés, hogy maradandó hálóját lerójjja az egyelet érdemeiben gazdag elnöknője iránt, a siketnéma intézet javára tett alapítványt a a következő elnevezéssel hagyományozta:

„A debreceni Fröbel-gyermek-egylet, özv. Vargha Ferenecé sz. Dalmy Teréz” alapítványa.

A debreceni ev. ref. egyház részére 2000 koronás alapítványt tett az egyesület azon meghagyással, hogy az alapítvány jövedelme az ev. ref. felső leányiskolai tanítónképző intézet egy szegény, jó növendékének adás-sék ki.

Az orvos-gyógyszerész-egylet részére 2000 koronás alapítványt azzal a feltétellel, hogy az alapítvány kamataiból szegénysorsu gyermekágyas asszonynak és gyermekének jó tejet és ingyen gyógyszert adjanak.

Végül 1000 korona jutott a debreceni jótékony nőegyletnek.

A városi tanács az alapítványokról elkészített alapító oklevelet jóváhagyás végett felterjesztette a belügyminiszterhez.

A miniszter tegnap érkezett leiratában tudatja, hogy az alapító oklevelet minden változtatás nélkül jóváhagyta.

Irodalom és Művészet.

Tárcák.

— Irta: Szuchán Elemér. —

A mai prózai vergődések világában ritkaság számba megy, ha egy m. kir. hadnagy otthona esőndijében, egy-egy pillanatra bár, ledobva a vitézi kardot s fölveve a tollat az irodalom berkébe kirándulásokat tesz s kirándulásainak eredményét összegyűjtve kiadja egy csinos kötetben. Maga ez a tény dicséretreméltó és fölülte ritka dolog.

Különben Suchán Elemér nem ismeretlen Debrecenben. Mielőtt a katonasághoz lépett volna, itt volt zsurnaliszta. Nyitott szemmel nézte az életet, a dolgokat, a társadalmat s míg elszomorodva látta az „erőszakos” realizmus diadalát, igyekezett megragadni azokat a képeket „melyekben az idealizmus felszínre jutott s győzött!” Ezért van a stylusában olyan valami, ami költeményekre emlékeztet.

Ez a stylus néha forró, szenvedélyes és erősen subjektív. Női alakjai, amint ő maga mondja nem képzelt szülte, hanem ma élő alakok. Így az ideális történetek realis alappal bírnak, ami igen érdekes lehet azokra nézve, akikről szól. Az esztetikai becs nem mindeniknél egyenlő. Így azok a dolgok, amelyek nem elbeszélések, csak elmefuttatások (A női szépségről, Az emberi boldogságról, A spiritizmusról, Ecce homo!) elég csinosak, de a könyvnek nem ez a valódi java. Ezek közé tartozik még a *Khalcidoskop* és *Szindarab khaosz* is.

A többi mind igen sikerült dolog. A legszebb asszony titokszerű költészetével, *Miss Dalma* gyöngéd hangulatával, a *Bevallom* forró subjectivitásával, *Dalma szerelme* érdekességével, a *Silhouettek* gyors változatosságával és megfigyelésének erejével, a *Szerelmem áldozatai* mélységével igazán leköt. A *Clement csókja* valóságos kis prózában írt költemény. A *Telepáthia* Maupassant ize dacára szintén megállja a helyét. Igen kedves, élénk humoru dolog a *Miss Lujzinéről* szálló história, amelyet tárcarovatunkban mutatónak közlünk.

Reméljük, hogy Suchán Elemér ka-tonai teendői miatt nem fogja elhanyagolni az irodalmat, mert emez első kötete után még sokat varhat tőle a szépbén gyönyörködő olvasóközönség.

Az izléses kiállítású kötet Erdélyben nagy keresetnek örvend, reméljük, hogy Debrecenben is úgy lesz. Kapható a könyv Hegedüs és Sándor könyvkereskedésében. (Kossuth-utca.) Ára: 3 kor.

Szb.

Adóhátralékok.

— május 17.

Régi szokása a magyar embernek, hogy adót nem szeret fizetni, de hát fizetni mégis csak kell, mert különben meg áll az állam gépezete.

Most meg olyan adóhátralékban vagyunk, adóbeli tartozásunk úgy felgyült, úgy hogy ennek ugy a behajtása, mint a kifizetése egyaránt sok nehézségbe fog ütközni.

Az idemnyit és a költségvetés még sincs szavazva, de az adófizető közönséget már is bántja a gond, miként tehet majd eleget kötelezettségének.

Olyan gond ez, melybe az ember haja belé őrül, úgy összenyomja ez a gond az embert, annyira foglalkoztatja és emészti, hogy a tőle való szabadulás egyáltalában lehetetlen.

Hisz itt nem csak az 1906-iki, hanem az 1905-iki ex-lexes esztendőről, valamint az 1904-ik évi adóhátralék befizetéséről is van szó.

A helyzet mindenki előtt világos és érthető, csak a legfőbb hiányzik még hozzá, a legfőbb tényező: a pénz.

A pénz elvándorolt, a jó isten tudja hová, keresve keressük, de nem találjuk sehol, alig hogy hozzáférköztünk, már is kisziklott körmeink közzül.

Mindenféle tervek merültek fel, fontosabbnál fontosabb ajánlatok tettek, a kérdés meglett már minden oldalról hányva vetve: miként lehetne a szegény népek az adóhátralék törlesztését lehetőleg megkönnyíteni.

Ugy hírlik, hogy ilyen tervezet most már tárgyalás alatt is van, terjedelmes kimutatások eszközöltettek a ministériumban, a dolog már minden oldalról meglett hányva-velve, — de végleges megállapodás azonban még most sincs.

Mindenesetre méltányos kezelés lesz szüksége, nem csak emberi jó érzés és szánalomból, de állami érdekből is.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— május 16.

*Kormány ellen a bukott had
Tör miként a csata-kos . . .
Az a baj, hogy ez a banda
Isszonyuan csatakos!*

*Mit csináljon a szélsőbal?
Kérdésünkre hát a rim ez:
A rikitó szint kerüli
Most s fehért fehérre hímez!*

*„Los von Ungarn!“ Bécs üvölti
És mi halljuk ide át.
„Los von Östreich!“ ezt feleljük
S köszönjük az ideát!*

Kiss Áron püspök Balogh Ferenchez.

május 16.

Említettük tegnap, hogy Kiss Áron ev. ref. püspök szívélyesen üdvözölte Balogh Ferenc theologiai tanárt, ennek 40 éves jubileuma alkalmából. A meleghangú levelet itt közöljük szöveg szerint:

„Nagytiszteletű professzor ur! Egyházkerületi tanácsbíró ur! Szeretve tisztelt kedves Uram-öcsém!

Jelen voltam 40 évvel ezelőtt, mikor tanárrá választottuk; figyelemmel kísértem 40 éves tanári, 23 éves egyházkerületi tanácsbírói működését, s látva, tapasztalva törhetetlen szorgalmát, lángoló lelkesedését, erős hitét, szeretet és tisztelet támadt szívemben minden irányú tevékenységét illetőleg.

Most 40 éves jubileumán gyengélkedésem miatt testileg nem vehetek részt, de jelen vagyok szívemmel, jelen vagyok lelkemmel régi és mostani tanítványai, ünneplői sorában. De részt követelek magamnak, mint tisztársa, mint jó barátja, mint szerető bátyja, hogy ez ünnepélyen kérjem a jó Istent, hogy nagytiszteletűségedet az Isten főiskolánknak, egyházkerületünknek, egyetemem magyar reformál; egyházunk dicsekedésére, testi és szellemi erőben még sokáig tartsa meg!

Debrecen, 1906. május 15.

Kiss Áron
püspök.

Történelmi hangverseny.

A városi dalárda első tört. hangversenye.

(Saját tudósítónktól.)

— május 16.

Igazán dicséretreméltó dolgot végez a dalárda akkor, midőn a magyar zenének fennmaradt emlékeit a legrégebb időktől kezdve a jelenkorig bemutatja ciklusokban. Ezen törekvését már tavaly is teljes siker koronázta.

Ma este újra megkezdte ezen ősi dallamok első sorozatának a bemutatását. — Az első sorozat 1100—1700-ig terjedt és „Zrinyi

Miklós halála“ c. zenei nyitánnyal kezdődött, amelyet a Rácz Károly kitűnő zenekara adott elő. — A gyönyörű nyitány ősi ritmusával, mélységével, hatalmas, szinte tragikus erejével most is nagy tetszést aratott. Ezután következett a bevezető ismertetés a korszak dalaihoz, amelyet Varga Antal hittan allgató olvasott fel. Utánna a dalárda egymásután adta elő a csodaszarvasról szóló „regős“ éneket, a „Jersze emlékezzünk“ kezdetű dalt 1538-ból. A Tinódi „Egervár diadaláról“ szóló énekét Nagy András egyleti tag énekelte igen szépen a Rácz Károly zenekísérete mellett. Majd egy másik Tinódi dal után egy régi költeményt adott elő Ozobor László ur. A költemény „Adhortatio mulicium“ címet visel és 1548-ból való. Mélyen erkölcsi refrinjével, ódon zamatával és humorával, de a mai kor szemüvegén nézve, vaskos naivitásával egész lebilincselte a hallgatóság figyelmét. A ciklus utolsó száma a „Gályarabok éneke“ volt, amely után vacsora és jól sikerült tánemulatság következett. — Ott voltak Kovács József polgármester, Veszprémy Zoltán alispánhelyettes — főispán, Magoss György főügyész, Márk Endre, Kazinczy járásbíró, Sárváry Lőrinc, Széle ref. lelkész és még sokan.

A következő ciklusok lesznek — a kuruc dalok és szabadságharc — elnyomatás korabeli dalok, a melyeket a legnagyobb érdeklődéssel várunk.

—h— a.

— **A nyugdíjellenőrző-bizottság ülése** A nyugdíjellenőrző bizottság tegnap délután ülést tartott. Az ülésen két rendőr nyugdíjazási ügyét intézték el.

— **Bocskay-ünnep a főiskolában.** A debreceni ref. főiskola a bécsi békekötés és nagy Bocskay István fejedelem halálának és emlékének 300 éves évfordulata a Nagytemplomban e hó 19-én d. e. 10 órakor ünnepet rendez. Az ünneprend a következő: 1. Felálló ének 74. dics. 1. 2. v. Im bé jöttünk nagy örömmel. 2. Gyülekezeti ének XLVI. Zs. 1—4. v. Az Isten a mi reménységünk. 3. Beethoven Isten dicsősége. Éneklő a főisk. énekkar. 4. Alkalmi imádság Csiky Lajos theol. dékán. 5. Szárnyain az ősi dalok. Bocskay ének, irta K. Tóth. Kálmán, zenésítette P. Nagy Zoltán, előadja a tan. képezdei énekkar. 6. Emlékbeszéd dr. Ferenczy Gyula akad. igazgatótól. 7. Hymusz. Éneklő az énekkarokkal a gyülekezet.

— **A kamara közgyűlése.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara ma, csütörtökön d. u. fél 4 órakor rendes közgyűlést tart. Tekintettel a napirenden levő fontos ügyek sokaságára, a közgyűlés igen látogatottnak ígérkezik.

— **Kinevezés.** A debreceni itélőtábla elnöke, Vlád György végzett joghallgatót a debreceni kir. tábla kerületébe díjtalan joggyakornokká kinevezte.

— **Juniális a mentőegylet javára.** A debreceni kereskedő ifjak június 16-án a nagyterdei Dobos-pavilonban a létesítendő mentő egyesület javára nagyszabású tánemulatságot rendeznek. A rendezőség már munkába lépett, hogy a mulatság mentől jobban sikerüljön.

— **Az iparostanonciskola szervezete.** Az iparostanonciskola szervezete tárgyában a kamara, az ipartestület és iparhatóság képviselője együttes ülést tartott ismét tegnap délután a kamara üléstermében. Ezen a második gyűlésen folytatta a bizottság a tanonciskolai szervezet tárgyalását s a 4 től 7-ig tartó megbeszélésekben körülbelül tisz-

tázta azokat az elvi szempontokat, melyek alapján a tervezetre nézve gyökeres reformot követelő javaslat tehető. Ez az ügy is a ma délután tartandó kamarai közgyűlésnek egyik tárgyát képezi.

— **A kocsai- és virágkorzó.** A Szent-Erzsébet nőegylet által Debrecenben a Simonyi-úton június hó 9-én d. u. rendezendő virágkocsai és kerékpárkorzón résztvenni szándékozók e hó 20-án déli 12 óráig jelentkezhetnek akár személyesen, akár írásban Dr. Irinyi Istvánné urnónél, mint az egylet társelnökénél. A résztvételeinek idejében bejelentése annál is inkább kívánatos, mivel a résztvevő kocsik számától van függővé téve sok fontos dolog, másrészt pedig az egylet által közvetítendő magyar gyári művirágokkal díszítés a meghatározott időn tuljelentkezés következtében igen sok is nagy akadályba ütközne, sőt az esetleges elmaradását idézhetné elő a késlekedő résztvenni szándékozóknak.

— **Megkezdődött a sáskairtás.** A sáskairtást a Hortobágyon már megkezdtek. Okulva a tapasztaltakon a tanács nem késlekedett feliratozással, bizottságozással, mint tavaly, amikor a késlekedés miatt az irtáshoz oly későn fogtak hozzá, hogy a sáska szárnyra kelhetett, — hanem rögtön intézkedett. A földmívelési kormány már el is küldte a sáskairtó gépeket, úgy hogy ma már Jablonovszky Kálmán, a rovartani állomás igazgatójának szakszerű vezetése alatt meg is kezdték a Hortobágyon a sáskairtást. A tanács az irtáshoz szükséges előfogatokat rendelkezésre bocsájtotta. A szakértő véleménye szerint az irtás idejében kezdődött és van remény reá, hogy az országos veszedelmet sikerül elhárítani.

— **Félév vége az egyetemen.** A budapesti tudományegyetemen még e héten véget érnek a rendes előadások és a jövő héten a tanárok már aláírják a leckeönyveket. A jogi alapvizsgálatok május 25-én kezdődnek s ezek, valamint a szigorlatok június végéig tartanak.

— **Kezdődik a sorozás.** Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter leiratot intézett városához amelyben utasítja a hatóságokat, hogy az 1905. állításkötelesek sorozására vonatkozó előzetes intézkedéseket megtegyék. A sorozás valószínűleg június hó 11-től július 14-ig fog megtartatni, ha addig az országgyűlés megszavazza az ujoncokat.

— **Majális.** A „csapókerti függetlenségi és 48-as olvasókör“ május hó 27-én, vasárnap a nagyterdei „Dobos“ pavilonban könyvtárának gyarapítására és házalapja javára zártkörű tánevigalmat rendez. Belépti-díj személyenként 1 korona. A meghívó kíváncsiak elmutatandó. Felülfizetéseket a jótékonycélna köszönettel fogadjuk és a hírlapokban nyugtázni fogunk. Zenész: Kiss Béla zenekara. Belépti-jegyek válthatók a Csáthy Ferenc ur könyvkereskedésében, Hermel Frigyes Dégenfeld-teri és id. Boldizsár János csapókerti vendéglőjében, Tóth Sándor kereskedő Mórmez-telapi üzletében s este a pénztárnál. Kezdeté este 8 órakor.

— **A kuglizó közgyűlése.** A debreceni pénzügyi tisztviselő kuglizó egyesület elnöksége tisztelettel értesíti tagjait, hogy évi rendes közgyűlését folyó hó 26-án délután 5 órakor az egyesület helyiségében fogja megtartani.

— **Hetven késszurás.** Magyarkanizsáról írják: A Magyarkanizsával szomszédos Szaján községben Kosa Mihály földmivest Pollák korcsmáros advarán halva találták. A meggyilkolton több mint 70 késszurás volt. A kések különböző formájúak voltak, a mint azt a sebekből kiveszték. Egy kés pengéje beletörődött a fejébe, egy másik a gégejét metszette át. A gyilkosság valószínűleg bosszu műve. A csendőrség eddig mintegy 20 embert tartóztatott le.

— **Nyomdászok vigalma.** A debreceni nyomdász szakegyesület saját pénztára június hó 3-án, pünkösd első napján a nagyerdei „Dobos” pavillonban Nyári Táncestélyt rendez. Belépti-díj személyenként 2 kor. Előre váltott jegy 1 kor. 50 fillér. Család-jegy 3 személyre 4 korona. Jegyek előre válthatók: Gyürky Sándor, Mihályi Sámuel papir és Horváth Gusztáv urak órák üzletében. Felülfizetéseket köszönettel fogadjuk és hírlapilag nyugtázzunk. Kezdeté 3 órakor. Zenesz: Veress Tóni.

— **Koszorús hölgyek.** Az országos torna versenyben résztvevő egyesületek elhozák zászlóikat is, a melyek mindenikére koszorút helyez a fixeimes rendezőség. Ez a kálommal a torna-zsoltás zászlaját is elhozza az aradi tornaegylet. A kivonulás után a versenytéren a tornászok eléneklik a Himnusz, majd pár szóval üdvözlik gróf Apponyi minisztert s a megjelent egyleteket, mire megtörténik a koszorúzás. A koszorúzó hölgyek, kik előzőleg a kereskedelmi iskolában gyülekeznek s onnan együttesen vonulnak kocsi a pályán nekik fenartott helyre, sorban megkoszorúzzák a zászlókat. Egy zászló megkoszorúzásánál két hölgy lesz elfoglalva. — Megjelenésüket és közreműködésüket a következő hölgyek voltak szívesek a rendezőség felkérésére megígérni: Bárdos Mariska, Bartók Bella, Beke Ilonka és Lili, Békésy Ilonka, Benyás Eszti, Gsarak Margit, Dóczy Irén, Donogán Kató, Dömök Irén, Eisenmann Margit, Engesszer Irma, Fábán Margit, Harsányi Jolán, Hepke Margit, Jablonczay Lenke, Kálmánchay Kató, Kenéz Lujza, Komlóssy Erzsébet és Margit, König Margit, Kubay Margit, Miklós Margit, Oláh Irma, Perczel Eta, Potórn Margit és Stéfi, Popovics Mariska, Szabó Anikó, Szabó Kata, Szalay Márta, Szarukán Klári és Lili, Szunyogh Margit, Tóth Annuska, Török Margit, Ujfalu Vera, Vecsey Piroška, Zádor Cenci és Ilonka. — A zászlókoszorúzó hölgyek 27-én, délután fél két órakor gyülekeznek a kereskedelmi iskola dísztermében, ott a részletekre nézve felvilágosítást kapnak s pontban két órakor a készen tartott kocsi kivevülnek, ugyanakkor, mikor a torna csapatok kivonulása kezdődik a kollégiumból.

— **Égiháboru.** Nagy égiháboru dühöngött ma Debrecen felett. D. u. egy óra tájt megindult a zápor, kopogott a hulló jég. Nagy zengés között esapott le a mennykő. Így a többi közt megrongálta Fejér Ferenc ügyvéd és a Magyar Osztrák bank telefonvezetékét is. — Az égiháboru mint egy óra hosszágig tartott.

— **Dóczyék majálisa.** Impozáns érdeklődéssel viseltetik városunk közönsége a holnap tartandó Dóczy majális iránt. A mulatság sikerét már eleve biztosítja a rendezőség diszes, 200 főből álló gárdája, melynek tagjai közül felemlítjük a következőket: Rácz Erzsike, Uray Sándor, Hajdu Béla, Papp László, H. Kiss Pál, Tóth Emil, Hódy Béla, Surányi Sándor, Bartók Ferenc, Balogh István, Fux Antal, dr. Konrád Arpad, Létay Pál, Szabó Zoltán, Percz István, ifj. Koss Zsigmond, Domokos Jenő, Némethy László, Hajdu László, stb. stb. A növendékek részéről pedig: Barna Rózsi, Homonnay Erzsike, Láposy Erzsike, Sáfrány Ida, Pálka Nelli, Szilágyi Ilonka, Zádor Juliska, Kalászy Erzsike, Kenéz Anna, Ebergényi Irén, Csapó Etelka, Nagy Margit, Szathmáry Iza, Tóth Anna, Szenigörgyi Jolán, Miklóssi Ágnes, Zádor Ilona, Kertész Kata, Csikos Margit, Nagy Szeréna, Kállay Eszter, Magos Margit, Magos Olga, Oláh Mariska, Tüdős Kata, Teleky Ilona, Ferenczy Mária, Vásári Kata, Tóth Kata, Palfi Aranka, Szele Paula, Donnai Mária, Révész Ilona, Dávidházy Mariska, Csernátónyi Janka, Loós Lilla és Nagy Erzsike. Előre láthatólag mindenki a lehető legjobban fog mulatni. Ép azért készüljétek, mert jön a Dóczy-majális!

— **Szent István szobra.** Wekerle minisztereinek arról értesítette a székesfővá-

ros tanácsát, hogy Szent István királynak a várban levő szobrát június 20-án leplezik le. Az első magyar király szobrának leplezésén jelen lesz Ő felsége is.

— **Kézbesítők drágasági pótléka.** Husz városi kézbesítő, akiket csekély 1 korona 60 fillér napdíjjal alkalmazott a tanács, jól megindokolt kérvényben drágasági pótlékot kért. A tanács azonban, miután a fő számvevő nem talált fedezetet, elutasította a szegény emberek kérelmét, pedig 600 koronával is eleget lehetett volna tenni, hiszen 6 hónapra 5—5 korona pótlékot megérdemelnének ezek a terhes munkát végző, családok, szegény emberek, akik az elutasító határozat ellen a közgyűléshez fognak felebebezní. Lehetetlennek tartjuk, hogy 600 koronára nem tudnánk fedezetet találni, a város költségvetésében.

— **Kínaiak Budapesten.** Kína tudvalevőleg bizottságot küldött ki az európai viszonyok tanulmányozása végett. A bizottság huszonegy tagja — a mint bennünket táviratilag értesítene — ma érkezett Budapestre. A kínai urakat Sztérenyi államtitkár fogadta a vasutnál és francia beszéddel üdvözölte. A bizottság tagjai délután tisztelegtek Wekerle miniszterelnöknél, a ki díszebédet adott a kínai vendégek tiszteletére a Margitszigeten.

— **Az Abeles polgári leányiskola** önképzőköré vasárnap délután 4 órakor évzáró ünnepélyt tart a következő műsorról: 1. Elnöki megnyitó, tartja Barna Rózsi IV. o. n. 2. Az utolsó sor, írta Várady Antal. Szavalja Feldmann Ella IV. o. n. 3. Köszöntő, Ant. Raá-tól. Hegedűn előadja: Klein Margit IV. o. n. 4. Vár és kunyhó, elbeszélés br. Eötvös József után. Irta és felolvassa Markovics Anna IV. o. n. 5. Részlet Petőfi Sándor „Apostolá”ból, zene kísérettel előadja Mandelbaum Irma III. o. n. 6. Meglepetés, magánjelenet. Előadja Klein Hermin III. o. n. 7. „Repülj feekém” Ábránd Huber Károlytól. Hegedűn előadja Feldmann Margit IV. o. n. 8. Felolvasás Jókai Mór „Magyar nép élee” c. művéből. Tartja Fülep Erzsike III. o. n. 9. Népdalgyűjtemel. Éneklék Laki Ilona, Markovics Anna, Róz Erzsike, Székely Erzsike, Váczy Gizella IV. o. n. 10. Gyöngyvirág. Irta: Tóth Kálmán. Szavalja Barna Rózsi III. o. n. 11. A válás fájdalma. Abt. Ferencről. Éneklék az intőzet III. és IV. oszt. növendékei. Érdeklődőket szívesen lát az önképzőkör.

— **Harc a zsebmetszővel.** A esti órákban a Miklós-utóan valóságos harcot vívott egy rendőr Gáspár Péter nevű veszedelmes zsebmetszővel, aki részeg állapotban hallatlan garázdálkodást vitt véghez és ériási botrányt okozott. A vaserajú gazember, a ki viselt dolgai miatt örökre ki van tiltva a városból, berugott fejfel duhajkodásában belékötött a járákelőbe és bevverte a házak ablakait. Mikor a rendőr beakarta kísérni neki esett, dulakodni kezdett vele, eivette tőle a kardját és kettétörte, majd letéperve a földre fojtogatni kezdte. A jelenetnek sok nézője volt s a közönség látva a rendőr szorongatott helyzetét segítségére kelt, csakhamar előkerült még két rendőr akiknek segítségével nagynehezen sikerült a dühöngő gazembert megfékezni és bekísérni a bűnügyi osztályra, ahol bekísérték.

— **Petőfi Sándor mint operahős.** Milánóból érdekes hírt jelentenek: Arról van ugyanis szó, hogy Frank Alfano, egy igen talentumos fiatal olasz zeneszerző, akinek új operáját, a Risurrezzione t, Tolstoj regénye után, csak az imént mutatták be szép sikerrel, új dalművön dolgozik, amelynek Petőfi Sándor lesz a hőse. Alfano ugyanis elolvasta nemrégiben Petőfi életrajzát s a magyar szabadságharc halhatatlan dalnokának az élete, működése és misztikus halála annyira fellelkesítette őt, hogy nyom-

ban elhatározta, miszerint legközelebbi operájának hősét Petőfi Sándort állítja oda. A fiatal zeneszerző a magyar függetlenségi harc népszerű dalai és indulói közül is felhasznál egyet-mást művében.

— **Magyarfaló tüzértiszt.** A csász. és kir. hetedik számú hadtest-tüzérezrednek Kisszentmiklóson (Temesvármegye) állomásozó lovasütegosztályához beosztott Kremmayer Ferenc nevű tüzérhadnagy május 12 én délután Aradon az Andrássy-téren egy, a cs. és kir. 33. számú gyalogezredhez tartozó hadnagy társaságában sétálgatott, a mikor megjelent a gyalogezredhez tartozó hadnagy előtt századának napos altisztje, a ki átadta az ezredparancsot a következő jelentés kapcsán:

— Hadnagy urnak alázatosan jelentem, elhoztam a napiparancsot.

A tüzérhadnagy pedig erre a nem is neki szóló jelentésre a következőket mondotta a napos altisztnek ékes osztrák nyelven:

— Entweder sprechen Sie deutsch, oder rumänisch, aber ungarisch nicht!

(Magyarul: Vagy beszéljen németül, vagy oláhul, de magyarul ne!)

Azok az uriember, akik a magyarfaló tüzértiszt nyilatkozatát hallották, följelentést tettek ellene Jekelfalussy honvédmisztárnél.

— **Kalandos fiuk.** Megint kis szökevényekről szól a krónika. Egy kis diák és egy napszámos gyerek szökött el a szülei háztól. Az egyiket szégyene, vagy féltelme, a másikat pedig kalandos természetű hajtoitja ellenállhatatlanul. Az egyik eltűnt gyermek K. F. 13 éves kis II. gimnazista diák, aki szüleinek Szécsényi u. 25 sz. alatti lakásáról pár nappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt. Mielőtt azonban ezt tetta volna, öltözéssel diák furafighoz folyamodott, s hogy gondoskodjék magának uti költségről, az édes apja nevére egy helyen 10, más helyen pedig 40 korona összeget vett fel. Eltűnésének okát senki sem ismeri, valószínű azonban, hogy az a körülmény indította szülei hajlékának elhagyására, miszerint napokkal ezelőtt tanulásban való hanyagsága miatt szülei intő levelet kaptak a főgimnázium igazgatóságától. Több, mint bizonyos, hogy ettől való féltében határozta el magát a szökésre. Szülei azt hiszik, hogy Gölle bányán lakó rokonaikhoz ment. Elutazása előtt szürke kockás ruhát, barna kalapot és cipőt viselt. Szülei kérése folytán a rendőrség elrendelte körözését. A másik szökött gyermek Szabó Béla napszámos fiú, aki anyjának Puskás Erzsébetnek Geréby telepi lakásáról tűnt el. Szökése okát senki sem tudja, de utólagosan kiderült, hogy a kaland és utazási vágy ösztönözte erre. Nevezetesen egy hasonló koru fiúcska a napokban elmondta a megszökött fiú édes anyjának, hogy ő és még ketten elhatározták, hogy Fiuméba mennek. De csak Nagyváradig mehettek, ahonnan ez visszatért, ott hagyja társait első állomásukon. Ő fedezte fel a Szabó Béla célját és törekvését, amelyben a rendőrség minél hamarabb megfogja akadályozni.

— **Szabálytalanságok az utlevelek kiadására körül.** Ismételten előfordult, hogy az utlevelek kiadására jogosult hatóságok az amerikai Egyesült-Államokra szóló utlevelek láttamozó díja tárgyában tavaly kiadott belügyminiszteri körrendeletben foglaltakat helytelenül értelmezik és az Egyesült-Államokba utazni, vagy kivándorolni készülő lakosok mindegyikét kényszerítik arra, hogy utlevelüket az Egyesült-Államok budapesti főkonzulnál láttamoztassák, illetőleg hitelessé tegyék. A belügyminiszter most arról értesíti Debrecen város törvényhatóságát, hogy ezeknek az utleveleknek a konzul részéről való láttamoztatása egyáltalában nem kötelező és csak a féltől függ, hogy ohajtja-e azt, vagy sem. Az is megtörtént nem egy

izben, hogy az utlevelek nagyrésze nem volt ellátva a tulajdonos aláírásával. Felhívja a miniszter a hatóságot, intézkedjék, hogy ez mindenkor megtörténjék.

— **Hogy is állunk Gaponnal?** Berlinből táviratozzák, hogy a Lokalanzeiger pétervári tudósítója Gapon haláláról a következőket jelenti: Gapon holttestét végre megtalálták a Pétervárhoz tizenöt peronyire fekvő Oserki nevű üdülőhely egyik villájában. A nyaraló egyik szobájában egy definiálhatlan csomag feküdt fekete bundával betakarva. A csomagtól egy vastag kötét vasruhahatárhoz vezetett. Amikor a bundát levették, borzasztó látvány tárult föl. A bunda Gaponnak összedarabolt holttestét takarta. A néptribun arca egészen szét volt roncsolva s egyik szeme hiányzott, de azért fölismerhették a holttestben a forradalmárok által meggyilkolt Gapon. A szoba asztalon több ujság és néhány üveg sör volt. A rendőrség azt hiszi, hogy Gapon más helyen ölték meg és csak azután vitték a villába.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképfesteti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkialítás a műterem kapubejáratánál levő kiakatban.

x **Oriási szerencse Gaedickenél.** A most befejezett utolsó osztálysorsjáték huzasona a legnagyobb főnyereményt: 400.000 koronát nyolcnyolcad részben a 19406 számra, továbbá a 30.000 koronás főnyereményt negyegyed részben a 88837 számra egy és ugyanazon napon a szerencse által oly különösen kegyelt Gaedicke A. bankház, Budapest, Kossuth Lajos utca 11. sz. szerencsés verő nyerték.

Immar negyedszer jutott fenti szerencsegyűjtőde ezen kellemes helyzetbe, hogy verőinek a 400.090 koronás főnyereményt fizetheti ki. Említésre méltó, hogy egyedül a folyó sorsjátékban Gaedicke bankháza a 400.009, 60.000, 30.000, 15.000, 10.000 és sok 5000, 2000 stb. nyereményeket fizette ki.

x **Egy előkelő hazai biztosító társaság** óvadékképes pénzbeszedőt helyben keres. Oly egyének kik a népbiztosításban járassággal bírnak előnyben részesülnek. Ajánlatok „Szép Jövő” jellege alatt Pick Géza hirdetési irodájába Bpest József-tér 8. küldendők.

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz hajszesz. Két-három heti használat után a legerősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olesósága miatt mindenki használhatja. Ara csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerárban, Piac-utcán.

x **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

Öngyilkossági kísérlet.

Jó bor mellett, cigány mellett.

Vigan a másvilágra.

(Saját tudósítónktól.)

— május 16

A Petőfi-téren levő Németh Mátyás-féle vendéglőben nagy elkeseredetten mulatott ma délután Fehér István busképű tanyai atyafi. Körülötte sűrűgtek forogtak a malacbanda tagjai és huzták irgalmatlanul a szomorubb-nál, szomorubb nótákat.

Huzd rá cigány! huzd rá! hangzott az atyafi hangja keserű lemondással — nekem ugyse huzod többet . . .

— Hogyne huzsnám, itt gebédjek meg, ha nem huzsom kendnek, ömlengett a füstös pófájú cigány primás nagy készséggel.

És szólt panaszosan, keservesen a sajnárgatott szárazfa: . . . Majd meggyógyít a koporsó deszkája . . .

Fehér István az asztalra könyökölve, fejét tenyerére támasztva hallgatta, miközben meg-meg csukló hangon ismételte: huzd rá, ugyis utoljára huzod. Ábrázatáról szinte leritt a keserűség.

Egyszerre azonban elhallgattatta a muzsikát, olyat csapott az asztalra, hogy táncolni kezdett azon a sok hosszunyaku boros flaskó.

— Nema ér az élet egy fapitykét — mondotta keserűen — mer mir azír, hogy kutyába se nézik a szegény embert, azzal nagyhirtelen előkerített a gubája ujjából egy forgópisztolyt, mellének szegezte azt és oda-szólt a hozzá legközelebb álló füstöshöz: Ide nézz cigány, most megölöm magam!

— Jáj! ordította a megrettent cigány és társaival együtt pokoli lármával menekült a halálra szánt magyar közeléből, míg a zajra előkerült vendéglős pillanat alatt ott termett az atyafi mellett és kicsavarta kezéből a revolvért. Gyorsan rendőrt hivatott és bekísértette ők gyelmét a bűnügyi osztályra.

Ott egyenesen Mile Pál fogalmazó elé állították az elbusult magyart, aki folyton azt hajtogatta, hogy ő szocialista, azt csinál, amit akar, ugy mulat, ahogy neki tetszik, senkinek semmi köze ahoz, hogy ő meg akarja magát ölni és erősen protestált a rendőri beavatkozás ellen.

A fogalmazó megértette vele, hogy mulatni szabad neki, de az öngyilkosság az törvénybe ütköző cselekedett, az kihágás és hogy ne okoskodjon sokat, mert mindjárt lezárta, mire aztán megjuhászodott és felhagyott az hepciáskodással. Addig is azonban, míg mámorát kialussza és megjön a jobbik esze, nem bocsájtották el, hanem ott tartották a központon.

SPORT.

| **A képezdészek hangversenye.** A debr. ref. tanítóképző intézet tanárkara a növendékek zenei előhaladásának bemutatására ma d. u. 4 órakor a főiskola énektermében az egyházközségi közgyűlés tagjai és szép számú közönség előtt nagyon sikerült hangversenyt rendezett. Megnyitól az ifjusági énekkar énekelt a 37. dics. 1. versét. Majd az első tk. osztály növendékei mutatták be eddigi haladásukat, iskolai hegedűjáték keretében. S. Szabó József és P. Nagy Zoltán tanárok énekszerzeményét énekelték ezután az énekkar. Egyik legszebb és legsikerültebb pontja volt a műsornak a Karakas István által hegedűn, Bartha János zongora kísérete mellett előadott Bihar kesergője. Utána magyar dalokat adott elő az énekkar melyet, valamint a zenekar által ügyesen, szépen és élvezetesen előadott F. mol keringőt a közönség megisméltette. Végül Volkman „Erdei dal”-át adta elő a zene, és énekkar fuvós hangszerek kíséretével, mely fülbemászó és szívet elvarázsoló szépségével óriási hatásnak lett a

felidézője. Az egyház kerületi gyűlés tagjai nagy meglepetéssel és szerencsetivánások közt távoztak el, meghallgatva még előbb a műsoron kívül pódiumra édesgetett P. Nagy Zoltán főisk. zenetanár gyönyörű, művészi zongorajátékát! Ugy a szereplő ifjuságot, mint különösen a P. Nagy Z. zongora játékát hosszas tapssal honorálta a műértő közönség. (sz. i)

TAVIRATOK.

Megbüntetett pánszláv pap.

Budapest, május 16. Liptórozsahegy-ről jelentik: Párty szepesi püspök Hlinka rózsahelyi plébánost nemcsak a gimnáziumnál viselt püspöki biztos állásától mentette fel, hanem plébánosi állásától is felfüggesztette, mivel a képviselőválasztás alkalmával dr. Srobár tót jelölt mellett magyarellenes agitációt fejtett ki. Hlinka tót érzelmű hívei hír szerint a munciaturához folyamodnak papjuk érdekében.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 16.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv csakély. Bágyadt irányzat mellett 10.000 méter-mázsa került forgalomba 5—10 fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül tengeri nyugodt, zab bágyadt, rozs 10—15 fillérrel olcsóbb, árpa változatlan. — Idő: esős.

Buza áprilisra	15.74—76.
Buza májusra	16.10—12.
„ októberre	—
Rosz áprilisra	13.30—32.
„ májusra	17.70—80.
Zab áprilisra	12.72—74.
„ októberre	13.00—02.
Tengeri májusra	13.30—32.
„ júliusra	—
Repece augusztusra	28.00—20.

Szerkesztői-posta.

T. K. A fényezés ellen írott cikke sok igazságot tartalmaz, hanem kissé terjengős. Legjobb benne a Wekerlének 1889 ben tartott beszédéből vett idézet, a melyet itt közlünk: A diogenesi philozofának sohasem volt több jogosultsága s e mellett kisebb szerepe, mint korunkban. A haladás, kivált elmaradottabb népektől, rendkívüli erőmefeszítést, nagy áldozatokat követel, de sokszor és sokban a nagy áldozatoknál s a nagy vagyonnál is többet lehet elérnünk, ha valóban megértjük és másokkal is megértetjük a diogenesi filozofiat.

G. K. A képviselőháznak 19 zsidó vallású tagja van. A „Budapesti Hírlap” tévedt, mert a Bégaszentgyörgyön megválasztott dr. Kardos Samu nem debreceni, hanem nagybecskereki ügyvéd.

S. T. Sötét, Seréni, Serédi, Sallai, Serényi, Simándi, Sélyei, Sajó, Sütő, Selevér, Sodró, Sugatagi, Solyom, Sütőri, Sulyos, Süveges, Satori, Sas, Surló, Siroki, Solnai. Elég ennyi?

Cement, Gipsz, Disztégla,

beocsini, portland és román cement

csak nálam kapható gyári áron első minőségben. — **Sukator és alabastrom gipsz** első rendű gyártmány. — **Falburkoló téglák sárga és színben** a Vidéki megrendelésre kiváló gondot fordítok.

Stegmüller Arpad.

Debrecen, Kölcsei-utca 3. — Telefon 255.

253—6—1.

● Saját ●
készítményű
sérvkötők,
haskötők,
hátegyenesítők.
Orthopédiai
cikkek,
mértékszerinti ké-
szítése, valamint
szakkerü javítása
elváltatik.
Nagyválaszték
valódi francia
és amerikai
gumi külön-
legességek
férfi- és női
óvszerekből.

SCHÖNSÁNDOR
keztű, kötő és orvosi műszertára
Debrecen, Piac-utca 12. szám. Stencinger-ház.

Legdivatosabb
női, uri és gyermek
keztűk,
Glacé és mosható
szarvasbőrből,
valamint selyem és
cipke szövetekből
Harisnya kötők
nadrág tartók nagy
választékban.
1 pár keztű
tisztítás vagy
mosás
20 fillér

Hirdetések FELVÉTELEK E LAP KIADÓHIVATALÁ-
BAN, Csapó-utca 9 szám. — Telefon szám 275

TÖRÖK a SZERENCSE KOVÁCSAI

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rö-
vid idő alatt **25 millió** koronánál több **nyere-**
ményt fizettünk ki nagybecsült vevőinknek; ezek között a **két legnagyobb**
nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a 600.000 koronás főnyereményt,
a legnagyobb 400.000 koronás főnyereményt

továbbá 5 á **100.000**, 3 á **90.000**, 2 á **80.000**, 3 á **70.000**,
3 á **60.000**, több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000**,
15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000
500 koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesély-
dusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy sze-
rencsesorsjegyet.

A most kezdődő 18-ik magyar osztálysorsjátékban
125.000 sorsjegyre ismét 62.500 pénznyeremény jut
és összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Rendelje meg a neve mellett Sok pénz szépe varázsolja az életet! Talán meglepi a
ferj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mel-
lett álló sorsjegy megvétele által egy főnyeremény-
nyel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és
könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencses véletlen
felváltja a neve mellett álló számat, melyre egy
nagy nyeremény jut.

Ádám, Adél	4040	Dezso, Erzsébet	6411	Ivan, Jolan	12105	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9863	Jakab, Józsa	20284	Ódön, Károly	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judit	20983	Pal, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jeno, Juliska	24203	Peter, Olga	24277
Aladar, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	Jozsef, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatólia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alfred, Apollonia	24245	Erno, Genoveva	24363	Károly, Katalin	29034	Robert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29638	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Pirooska	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rozsika	38238
Antal, Borbala	36451	Gábor, Hedvig	38118	Laszlo, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gaspár, Helena	38173	Leo, Kunigunda	41919	Simon, Sári	53591
Arpad, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	37194	Geza, Hermina	51398	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	89049
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leonia	86914	Tihomér, Theodora	92772
Autia, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123563
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Idoska	89219	Marton, Lina	101939	Tobias, Terus	123564
Balint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Bernabás, Dorottya	101464	Hermann, Huma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106999	Hugó, Ika	123506	Erikos, Magdolna	123519	Vimos, Viktoria	123520
Benedek, Eufémia	123505	Ignac, Iren	123546	Hiksa, Melvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illes, Irma	123510	Hör, Marit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Daniel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Háador, Maria	5483	Lejmond, Zsuzsanna	123522
David, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Denes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Legnagyobb nye-
remény esetleg **1.000.000 korona;**

továbbá 1 jutalom **600.000** 1 nyeremény **400.000**, 1 á **200.000**, 2 á **100.000**
2 á **90.000**, 2 á **80.000**, 2 á **70.000**, 2 á **60.000** 1 á **50.000**, 3 á **40.000**
3 á **30.000**, 6 á **25.000**, 9 á **20.000**, 13 á **15.000**, 44 á **10.000** korona és
még sok egyéb nyeremény

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:
1/8 eredeti sorsjegy frt. — **.75**, vagy **1.50**; 1/4 eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy **3** korona,
1/2 „ „ „ **3.—**, „ „ „ **6.—**; 1 „ „ „ **6.—** „ **12** „

A sorsjegyeket ufánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos
tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. május hó 23-ig
hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfognak

Török A. és Társa

Sürgőnycim :
Törökek, Budapest. **bankháza, BUDAPESTEN.** Sürgőnycim :
Törökek, Budapest.
H a z á n k l e g n a g y o b b o s z t á l y s o r s j á t é k - ü z l e t e .
Főáruházi osztálysorsjáték-üzletei :
Központ: **Terező-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.** II. fiók:
Muzeum-körut 11/a.

H I R D E T E S E K
jutányos áron
felvétetnek
e lap kiadóhivatalában
DEBRECZEN,
Csapó-u. 9. sz.
Telefon szám : 275.

Csak
Selle és Kary
FREDIA
legjobb
tisztító-szerét
vásároljuk minden finom lábelire.
Sárga és Fekete.
Kiváltképen ajánlatos,
Boxcaif, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábbelikre.
Bécs, XIII.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER ÁV.
BUDAPEST, K. VÁZSUTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil féle viasz-kenőcs keménypadló számára.
Keil féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen.

Megkezdődött

a nagy Pünkösdi vásár

ár leszállítással

Női kalapokban, Leány- és fiu-ruhákban

Női confectionban

Rózsa Ignác Kistemplombazár.

Blousok és pongyolák félárban.

Óriási szerencse Gaedickenél!

A most befejezett VI. osztályú húzáson immár negyedizben jutottam azon kellemes helyzetbe, hogy igen t. vevőimnek a

400.000 koronás nyereményt fizethettem ki.

Egyedül az előbbi sorsjátéknál a következő nyereményeket fizettem ki:

400.000	koronát	19406	számra
60.000	„	3952	„
30.000	„	88837	„
30.000	„	42778	„
20.000	„	88000	„
15.000	„	97214	„
10.000	„	71772	„

Vonatkozással ezen még el nem ért eredményre ajánlok a XVIII. sorsjáték első osztályához, mely május hó 23-án és 25-én lesz

egész	fél	negyed	nyolcad sorsjegyeket
12.—	6.—	3.—	1.50 koronáért.

T. vevőim postabefizető lapot ingyen kapnak, mely által pénzküldemények díjtalanul utalhatók át.

Miután a kereslet sorsjegyeim iránt az elért rendkívüli eredmény révén előreláthatólag igen nagy lesz, ajánlom szükségletének mielőbbi beszerzését. Szaporítsa azok számát, kik elmondhatják, hogy **Gaedicke** szerencséje útján lettek gazdagokká.

Gaedicke A. bankháza Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. szám.